

*Aprobat
Președintele interimar
al Judecătoriei Chișinău*

Constantin Damaschin

RAPORT GENERALIZAT **privind particularitățile examinării cauzelor de corupere electorală pasivă**

Cuprins:

I. Introducere

1. Actualitatea tematicii raportului
2. Scopul și obiectivele raportului
3. Perioada analizată

II. Cadrul normativ

1. Reglementarea prevederilor art.47¹ Cod contravențional
2. Noțiunea și elementele contravenției
3. Competența autorităților implicate

III. Analiza cauzelor examinate

1. Numărul cauzelor și dinamica acestora
2. Analiza soluțiilor pronunțate
3. Termenele de examinare

IV. Cauzele casate de Curtea de Apel Chișinău și motivele casării

1. Date generale
2. Erori constatate de Curtea de Apel

V. Concluzii și recomandări

I. INTRODUCERE

1. Actualitatea tematicii raportului

Actualitatea tematicii raportului generalizat „Particularitățile examinării cauzelor de corupere electorală pasivă” derivă din necesitatea consolidării integrității procesului electoral și a protejării principiilor fundamentale ale statului de drept și ale democrației. În contextul intensificării fenomenelor de influențare ilegală a voinței alegătorilor, coruperea electorală pasivă reprezintă una dintre cele mai grave forme de afectare a exercitării libere și conștiente a dreptului la vot.

Importanța acestei tematici este determinată și de creșterea numărului de cauze penale și contravenționale asociate practicilor de oferire, acceptare sau pretindere a avantajelor materiale ori de altă natură în scop electoral, în special în perioadele electorale recente. Examinarea acestor cauze ridică multiple dificultăți de ordin juridic și practic, inclusiv în ceea ce privește delimitarea elementelor constitutive ale faptei, aprecierea probelor, calificarea juridică a acțiunilor participanților și individualizarea răspunderii.

Totodată, analiza practicii judiciare relevă necesitatea dezvoltării unei abordări judiciare uniforme și previzibile, pentru a evita interpretările divergente ale normelor legale și pentru a asigura respectarea standardelor unui proces echitabil. În acest sens, elaborarea unui raport generalizat permite identificarea principalelor probleme întâlnite în activitatea instanței, evidențierea tendințelor jurisprudențiale și formularea unor recomandări orientate spre eficientizarea actului de justiție.

Caracterul actual al temei este accentuat și de obligațiile asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de armonizare a legislației și practicilor naționale cu standardele europene și internaționale privind combaterea corupției și asigurarea unor alegeri libere și corecte, inclusiv recomandările formulate de Comisia de la Veneția, GRECO (Grupul Statelor împotriva Corupției) și OSCE/ODIHR (Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa).

Prin urmare, cercetarea particularităților examinării cauzelor de corupere electorală pasivă prezintă un interes teoretic și practic major, contribuind la perfecționarea practicii judiciare, la consolidarea încrederii publicului în procesul electoral și la asigurarea unei protecții efective a valorilor democratice.

2. Scopul și obiectivele raportului

Scopul raportului

Scopul raportului generalizat „Particularitățile examinării cauzelor de corupere electorală pasivă” constă în analiza cadrului normativ și a practicii judiciare relevante în materia examinării cauzelor privind coruperea electorală pasivă, identificarea dificultăților întâmpinate în procesul de aplicare a legislației și evidențierea unor soluții orientate spre asigurarea unei practici judiciare unitare, eficiente și conforme standardelor naționale și internaționale în domeniul protecției procesului electoral.

Obiectivele raportului

1. Analizarea cadrului normativ național aplicabil faptelor contravenționale ce vizează coruperea electorală pasivă.
2. Examinarea practicii judiciare relevante în cauzele privind coruperea electorală pasivă și identificarea tendințelor jurisprudențiale existente.
3. Identificarea problemelor de interpretare și aplicare a normelor juridice în procesul examinării acestor categorii de cauze, inclusiv sub aspectul încadrării juridice și administrării probelor.

4. Evidențierea particularităților privind constatarea elementelor constitutive ale faptei de corupere electorală pasivă și delimitarea acesteia de alte fapte conexe.
5. Analizarea aspectelor procedurale specifice examinării cauzelor respective, inclusiv respectarea garanțiilor procesului echitabil și a principiului legalității.
6. Evaluarea gradului de uniformitate a practicii judiciare și identificarea eventualelor divergențe de interpretare la nivelul instanței de judecată.
7. Formularea concluziilor și recomandărilor practice în vederea eficientizării examinării cauzelor de corupere electorală pasivă și consolidării integrității procesului electoral în Republica Moldova.

3. Perioada analizată

Perioada supusă analizei în prezentul raport generalizat cuprinde anul 2025, fiind selectată în considerarea relevanței și actualității fenomenului coruperii electorale pasive în contextul proceselor electorale desfășurate în această perioadă în Republica Moldova.

Analiza practicii judiciare aferente anului 2025 permite evidențierea tendințelor recente privind examinarea cauzelor de corupere electorală pasivă, modul de aplicare a cadrului normativ existent, precum și dificultățile întâmpinate de instanța de judecată în procesul de interpretare și aplicare a normelor legale incidente.

Totodată, perioada analizată este una relevantă din perspectiva intensificării măsurilor instituționale de prevenire și combatere a fenomenelor de influențare ilegală a voinței alegătorilor, inclusiv prin consolidarea mecanismelor de investigare și examinare judiciară a faptelor cu caracter electoral. În acest context, anul 2025 oferă un cadru practic suficient pentru evaluarea eficienței instrumentelor juridice existente și a nivelului de uniformitate a practicii judiciare.

În procesul elaborării raportului au fost examinate hotărâri judecătorești relevante pronunțate pe parcursul anului 2025 de către Judecătoria Chișinău, fiind analizate aspecte ce țin de calificarea juridică a faptelor, aprecierea probelor, individualizarea răspunderii juridice și respectarea garanțiilor procesuale.

Studierea practicii aferente acestei perioade are drept scop identificarea principalelor probleme de drept și de practică judiciară, formularea unor concluzii relevante și elaborarea recomandărilor necesare pentru asigurarea unei abordări judiciare coerente și eficiente în materia examinării cauzelor de corupere electorală pasivă.

II. CADRUL NORMATIV

1. Reglementarea prevederilor art.47¹ Cod contravențional

Articolul 47¹ ”Coruperea electorală pasivă” a fost introdus în Codul contravențional al Republicii Moldova prin Legea nr. 230 din 31 iulie 2024 pentru modificarea unor acte normative, prin care a fost reglementată răspunderea contravențională pentru coruperea electorală pasivă.

Adoptarea acestei norme a avut drept scop consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a corupției electorale, asigurarea integrității procesului electoral și fortificarea cadrului juridic contravențional în contextul desfășurării alegerilor și referendumurilor.

Potrivit prevederilor art.400 din Codul contravențional, competența de constatare a contravenției prevăzute la art. 47¹, precum și de aplicare a sancțiunii contravenționale aparțin organelor de poliție, care exercită atribuțiile procesual-contravenționale privind documentarea faptelor, întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție și emiterea deciziilor asupra cauzelor contravenționale.

În acest context, rolul instanței de judecată intervine în etapa controlului judiciar al actelor emise de agentul constator, prin examinarea contestațiilor formulate împotriva deciziilor adoptate în cauzele contravenționale. Instanța verifică legalitatea și temeinicia actelor contestate, respectarea drepturilor participanților la proces, legalitatea administrării probelor și respectarea garanțiilor procesuale prevăzute de legislația contravențională.

În cadrul examinării contestațiilor, instanța apreciază probele administrate sub aspectul pertinentei, concludenței și veridicității acestora, verifică existența elementelor constitutive ale contravenției și stabilește dacă sancțiunea aplicată respectă principiile legalității și proporționalității.

Totodată, instanța are un rol esențial în garantarea respectării principiilor procesului echitabil, inclusiv dreptul la apărare, contradictorialitatea, egalitatea armelor și examinarea cauzei într-un termen rezonabil. Prin activitatea desfășurată, instanța contribuie la uniformizarea practicii judiciare în materia contravențională și la consolidarea încrederii publice în mecanismele de protecție a integrității procesului electoral.

2. Noțiunea și elementele contravenției

Fapta prevăzută la art. 47¹ din Codul contravențional al Republicii Moldova reglementează răspunderea pentru coruperea electorală pasivă și reprezintă una dintre măsurile legislative instituite în scopul protejării integrității procesului electoral, prevenirii influențării ilicite a voinței alegătorilor și asigurării exercitării libere a dreptului de vot.

Prin noțiunea de corupere electorală pasivă se înțelege acceptarea de către alegător a bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sau a altor beneficii necuvenite, oferite direct sau indirect în scopul determinării exercitării sau neexercitării unui anumit drept electoral ori influențării opțiunii electorale în cadrul alegerilor sau referendumurilor.

Obiectul juridic al contravenției îl constituie relațiile sociale privind desfășurarea legală, liberă și corectă a procesului electoral, precum și garantarea exprimării neviciate a voinței alegătorilor. Norma contravențională are drept scop protejarea principiilor democratice fundamentale și prevenirea influențelor ilicite asupra procesului electoral.

Latura obiectivă a contravenției se manifestă prin acțiunea de acceptare sau primire de către alegător a bunurilor, avantajelor ori beneficiilor materiale sau nemateriale oferite în legătură cu exercitarea dreptului electoral. Fapta poate fi săvârșită atât direct, cât și indirect,

indiferent de forma concretă a avantajului oferit, dacă acesta urmărește influențarea comportamentului electoral al persoanei.

Subiect al contravenției poate fi orice persoană fizică cu capacitate contravențională care are calitatea de alegător și care acceptă ori primește bunuri sau avantaje în context electoral, în condițiile prevăzute de lege.

Latura subiectivă se caracterizează prin intenție, persoana conștientizând caracterul ilicit al acțiunii sale și acceptând primirea avantajului oferit în scopul influențării exercitării dreptului de vot sau a altui drept electoral.

Reglementarea acestei contravenții urmărește descurajarea practicilor de influențare ilegală a alegătorilor și consolidarea unui proces electoral liber, echitabil și transparent, în concordanță cu principiile statului de drept și standardele democratice internaționale.

În aplicarea prevederilor art. 47¹ din Codul contravențional, organele competente și instanțele de judecată acordă o atenție deosebită verificării existenței tuturor elementelor constitutive ale contravenției, administrării probelor relevante și respectării garanțiilor procesuale ale participanților la procedura contravențională.

3. Competența autorităților implicate

Aplicarea prevederilor art. 47¹ din Codul contravențional al Republicii Moldova privind coruperea electorală pasivă implică exercitarea atribuțiilor de către mai multe autorități publice, fiecare având competențe distincte în procesul de constatare, examinare, contestare și monitorizare a cauzelor contravenționale.

Un rol principal în constatarea și examinarea contravenției prevăzute la art. 47¹ din Codul contravențional revine organelor de poliție, care, în calitate de agenți constatatari, sunt abilitate să documenteze faptele contravenționale, să acumuleze și să administreze probele necesare, să întocmească procesele-verbale cu privire la contravenție și să emită decizii privind aplicarea sancțiunilor contravenționale, în limitele competenței prevăzute de lege.

În exercitarea atribuțiilor sale, organul de poliție are obligația de a asigura respectarea drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor implicate, inclusiv dreptul la apărare, dreptul de a prezenta probe și explicații, precum și dreptul de contestare a actelor emise.

Instanțele de judecată exercită controlul judiciar asupra legalității și temeiniciei actelor emise de agentul constatator. Rolul instanței intervine în etapa examinării contestațiilor formulate împotriva deciziilor emise de organele de poliție în cauzele contravenționale privind coruperea electorală pasivă.

În cadrul controlului judiciar, instanța verifică respectarea normelor procedurale, existența elementelor constitutive ale contravenției, legalitatea administrării probelor și proporționalitatea sancțiunii aplicate. Totodată, instanța asigură respectarea principiilor procesului echitabil și garantează protecția drepturilor fundamentale ale participanților la procedura contravențională.

Un rol important în prevenirea și combaterea corupției electorale îl au și autoritățile electorale, în special Comisia Electorală Centrală, care monitorizează desfășurarea procesului electoral, examinează sesizările privind eventualele încălcări electorale și cooperează cu organele competente în vederea prevenirii și combaterii practicilor de influențare ilegală a alegătorilor.

De asemenea, procuratura poate interveni în situațiile în care, în urma examinării circumstanțelor cauzei, sunt constatate elemente ce pot întruni componentele unei infracțiuni, fiind competentă să dispună măsurile procesuale prevăzute de legislația penală.

Cooperarea interinstituțională dintre organele de poliție, instanțele de judecată, autoritățile electorale și alte autorități competente are un rol esențial în asigurarea aplicării uniforme a legislației contravenționale, protejarea integrității procesului electoral și consolidarea încrederii publice în legalitatea și transparența alegerilor.

În perioada de referință, activitatea autorităților implicate a fost orientată spre asigurarea unui mecanism eficient de constatare și examinare a faptelor de corupere electorală pasivă, cu respectarea standardelor naționale și internaționale privind protecția drepturilor omului și desfășurarea democratică a proceselor electorale.

III. ANALIZA CAUZELOR EXAMINATE

1. Numărul cauzelor și dinamica acestora

În perioada de referință, instanța a examinat un total de 158 de cauze având ca obiect contestarea proceselor verbale cu privire la contravenție și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. Analiza soluțiilor pronunțate evidențiază dinamica examinării acestor cauze și tendințele existente în activitatea jurisdicțională.

Din numărul total al cauzelor examinate:

- 126 contestații au fost admise;
- 19 contestații au fost respinse;
- 13 contestații au fost restituite.

Ponderea semnificativă a contestațiilor admise relevă faptul că, într-un număr considerabil de cauze, instanța a constatat încălcări ale normelor de procedură, deficiențe în administrarea probatoriului, erori privind aplicarea și interpretarea normelor legale de către autoritățile competente sau lipsa elementelor contravenției.

Numărul redus al contestațiilor respinse demonstrează că, în aceste situații, instanța a reținut legalitatea și temeinicia actelor contestate, apreciind că măsurile dispuse au fost adoptate cu respectarea cadrului normativ aplicabil, iar argumentele invocate de contestatari nu au justificat admiterea contestațiilor.

Totodată, cele 13 contestații restituite reflectă existența unor neconformități de ordin procedural, precum nelichidarea neajunsurilor constatate de instanță de către părți, expedierea în instanță de către agentul constator a copiei dosarului contravențional, și nu

a originalului acestuia, contrar prevederilor art. 448 alin. (4) din Codul contravențional, precum și depunerea contestației de către contravenient direct în instanța de judecată, fără adresarea prealabilă către autoritatea care a emis actul contestat. O asemenea conduită procesuală contravine procedurii legale stabilite, întrucât omite etapa transmiterii dosarului complet al cauzei către instanță de către autoritatea constatatoare.

Astfel, din totalul de 158 de cauze examinate în perioada de referință, 126 de contestații, ceea ce constituie aproximativ 79,75% din numărul total al cauzelor, au fost admise de instanță. Totodată, 19 contestații, reprezentând circa 12,03%, au fost respinse ca neîntemeiate, iar 13 contestații, echivalentul a aproximativ 8,22% din totalul cauzelor examinate, au fost restituite din motive de ordin procedural.

Analiza statistică a datelor relevă o pondere majoritară a contestațiilor admise, fapt ce indică existența unor deficiențe constatate de instanță în activitatea de constatare și documentare a cauzelor contravenționale, inclusiv sub aspectul respectării normelor procedurale și al administrării probatoriului.

În ceea ce privește contestațiile restituite, acestea au avut la bază, în principal, nelichidarea neajunsurilor constatate de instanță de către părți, transmiterea de către agentul constator a copii dosarului contravențional în locul originalului, contrar prevederilor art. 448 alin. (4) din Codul contravențional, precum și depunerea contestației direct în instanța de judecată, fără respectarea procedurii prealabile de adresare către autoritatea emitentă a actului contestat.

2. Analiza soluțiilor pronunțate

Analiza soluțiilor pronunțate în cauzele examinate relevă particularitățile practicii judiciare în materia contestării actelor și măsurilor dispuse de agenții constatori, precum și principalele deficiențe identificate de instanță în procesul de examinare a cauzelor contravenționale.

Din totalul de 158 de cauze examinate, în 126 de cazuri instanța a admis contestațiile formulate, ceea ce reprezintă o pondere semnificativă din volumul total al cauzelor soluționate. Această situație denotă faptul că, în numeroase cauze, actele contestate au fost afectate de vicii de legalitate sau de temeinicie, care au determinat intervenția instanței în vederea restabilirii legalității procesului contravențional.

În cadrul examinării cauzelor, instanța a constatat, în special, încălcări ce țin de respectarea normelor procedurale imperative, administrarea insuficientă sau necorespunzătoare a probelor, descrierea incompletă a circumstanțelor de fapt, calificarea juridică eronată a faptelor, precum și neasigurarea deplină a dreptului la apărare al participanților la procesul contravențional. Totodată, în anumite situații au fost identificate deficiențe privind întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție și anexarea materialelor probatorii relevante pentru examinarea cauzei.

În urma analizei cauzelor în care contestațiile au fost respinse, s-a constatat că instanța a apreciat, în majoritatea situațiilor, legalitatea și temeinicia actelor contestate, reținând că acestea au fost întocmite cu respectarea cerințelor prevăzute de legislația contravențională.

Unul dintre principalele motive de respingere a contestațiilor a constat în constatarea faptului că procesele-verbale contravenționale au fost întocmite cu respectarea prevederilor art. 374, 440 și 443 din Codul contravențional, conținând toate elementele esențiale prevăzute de lege.

Instanța a apreciat că eventualele neregularități invocate de contestatari au avut un caracter nesemnificativ și nu au afectat legalitatea actului ori drepturile procesuale ale persoanelor vizate.

Totodată, nu au fost identificate temeiuri de nulitate absolută în sensul art. 445 Cod contravențional.

De asemenea, instanța a reținut existența unui probatoriu suficient și legal administrat, capabil să confirme vinovăția persoanelor contestatoare. În acest sens, soluțiile de respingere au avut la bază coroborarea proceselor-verbale cu alte mijloace de probă, inclusiv rapoarte ale organelor de poliție și procuratură, materiale rezultate din măsuri speciale de investigație, informații furnizate de operatorii de telefonie mobilă, date tehnice privind utilizarea aplicației PSB, precum și declarațiile persoanelor implicate.

În cauzele privind contravenția prevăzută de art. 47/1 alin. (1) Cod contravențional – coruperea electorală pasivă – instanța a apreciat că probele administrate confirmă existența tuturor elementelor constitutive ale contravenției, inclusiv acceptarea unor sume de bani sau alte beneficii, existența legăturii cu perioada electorală și scopul influențării exercitării dreptului de vot.

Un alt temei frecvent pentru respingerea contestațiilor l-a constituit caracterul nefondat al argumentelor invocate de contestatari. Instanța a apreciat că simpla nerecunoaștere a vinovăției sau invocarea caracterului licit al anumitor transferuri financiare nu este suficientă pentru a răsturna prezumția de legalitate și temeinicie a actelor contestate, în lipsa unor probe pertinente și concludente care să confirme susținerile formulate.

Totodată, în anumite cauze instanța a reținut că dreptul la apărare al contestatarilor a fost respectat, persoanele fiind legal citate și informate despre drepturile procesuale de care beneficiază. Neprezentarea acestora în ședința de judecată sau nevalorificarea drepturilor procesuale nu a putut fi imputată autorităților competente.

Separat, unele contestații au fost respinse ca tardiv formulate, instanța constatând depunerea acestora cu încălcarea termenului legal de contestare prevăzut de legislația contravențională.

Prin urmare, analiza soluțiilor de respingere demonstrează că instanța a acordat prioritate verificării legalității actelor contestate prin prisma respectării normelor procedurale, a suficienței probatoriului administrat și a existenței elementelor constitutive ale contravenției, menținând actele contestate în toate situațiile în care acestea au fost apreciate ca fiind legale și întemeiate.

Sub aspect procedural, cele 13 contestații restituite evidențiază existența unor carențe în respectarea cerințelor procesuale prevăzute de legislația contravențională. Printre cele mai frecvente motive de restituire se regăsesc nelichidarea neajunsurilor constatate de instanță, transmiterea către instanță a copiei dosarului contravențional în locul originalului, contrar prevederilor art. 448 alin. (4) din Codul contravențional, precum și depunerea contestațiilor direct în instanța de judecată, fără respectarea procedurii prealabile de adresare către autoritatea emitentă a actului contestat.

3. Termenele de examinare

Potrivit art. 454 din Codul contravențional, cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a agentului constatat, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță. Totodată, dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu o lună.

Respectarea termenelor de examinare a cauzelor contravenționale constituie una dintre garanțiile fundamentale ale dreptului la un proces echitabil și ale principiului examinării cauzei într-un termen rezonabil. În materia contestațiilor formulate împotriva proceselor-verbale cu privire la contravenție și a deciziilor agentului constatat, legislația contravențională stabilește termene speciale și imperative de examinare, menite să asigure soluționarea cu celeritate a litigiilor contravenționale.

În conformitate cu prevederile Codului contravențional, contestația împotriva deciziei agentului constatat se depune la autoritatea din care face parte agentul constatat, care este obligată să expedieze instanței competente contestația și materialele dosarului contravențional. Ulterior, examinarea cauzei se realizează de către instanța de judecată cu respectarea termenelor procedurale prevăzute de lege.

În ceea ce privește contestația împotriva procesului-verbal privind constatarea contravenției prevăzute de art. 47/1 din Codul contravențional – coruperea electorală pasivă – legiuitorul a instituit un regim procedural special, caracterizat prin termene reduse de examinare, având în vedere importanța protejării integrității procesului electoral și necesitatea intervenției prompte a instanței de judecată.

Astfel, contestațiile formulate împotriva proceselor-verbale și deciziilor emise în temeiul art. 47/1 Cod contravențional urmează a fi examinate într-un termen restrâns, prevăzut expres de legislația contravențională, pentru a asigura caracterul efectiv și operativ al controlului judiciar asupra faptelor ce vizează coruperea electorală. Reglementarea unor asemenea termene speciale urmărește prevenirea tergiversării procedurilor și asigurarea unei reacții judiciare rapide în cauzele care afectează desfășurarea procesului electoral.

Totodată, respectarea termenelor de examinare presupune atât diligența instanței de judecată, cât și respectarea obligațiilor procesuale de către participanții la proces și autoritățile competente. În practică, unele dificultăți privind respectarea termenelor au fost

generate de transmiterea incompletă a materialelor dosarului contravențional, expedierea copiilor dosarului în locul originalelor sau necesitatea înlăturării unor neajunsuri procedurale constatate de instanță. În acest context, respectarea termenelor procedurale în examinarea contestațiilor constituie un element esențial pentru asigurarea eficienței procedurii contravenționale, garantarea drepturilor participanților la proces și consolidarea încrederii în actul de justiție.

IV. CAUZELE CASATE DE CURTEA DE APEL CHIȘINĂU ȘI MOTIVELE CASĂRII

1. Date generale

În perioada de referință, instanța a examinat cu pronunțarea hotărârii un număr total de 158 de cauze contravenționale având ca obiect contestarea proceselor-verbale și a deciziei agentului constator privind constatarea contravenției prevăzute de art. 47¹ Cod contravențional.

Din totalul cauzelor examinate, au fost contestate 107 hotărâri, ceea ce reprezintă aproximativ **67,72%** din numărul total al hotărârilor pronunțate. Acest procent reflectă un grad sporit de exercitare a căilor de recurs, determinat de specificul cauzelor privind coruperea electorală pasivă, complexitatea probatoriului administrat și importanța consecințelor juridice generate de soluțiile adoptate.

Din numărul total al hotărârilor contestate:

- în **11 cauze** hotărârile instanței de fond au fost menținute, ceea ce constituie aproximativ **10,28%** din totalul cauzelor contestate;
- în **1 cauză** hotărârea a fost casată, indicator care reprezintă aproximativ **0,93%** din numărul contestațiilor examinate;
- **95** de contestații se află în prezent în curs de examinare la Curtea de Apel Centru, reprezentând aproximativ **88,79%** din totalul cauzelor contestate.

Raportul procentual dintre aceste categorii relevă faptul că majoritatea hotărârilor pronunțate au fost supuse controlului judiciar, ceea ce demonstrează caracterul sensibil și complex al acestei categorii de litigii contravenționale. În același timp, numărul redus al hotărârilor casate indică faptul că erorile de aplicare a normelor materiale și procedurale au fost constatate doar în situații izolate, însă acestea au vizat aspecte esențiale privind aprecierea probelor, motivarea soluțiilor și respectarea garanțiilor procesului echitabil.

2. Erori constatate de Curtea de Apel Centru

Analiza deciziei pronunțate de Colegiul penal al Curtea de Apel Centru evidențiază mai multe categorii de erori admise de instanța de fond la examinarea cauzei contravenționale privind pretinsa comitere a contravenției prevăzute de art. 47¹ alin. (1) Cod contravențional.

Instanța de recurs a subliniat că procedura contravențională intră în sfera „acuzățiilor în materie penală” în sensul autonom al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce impune respectarea integrală a garanțiilor procesului echitabil. În acest context,

Curtea de Apel Centru a constatat că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată cu încălcarea exigențelor de legalitate, motivare și examinare completă a probatoriului.

2.1. Aprecierea selectivă și incompletă a probelor

Una dintre principalele erori reținute de instanța de recurs a constat în aprecierea selectivă și superficială a materialului probator administrat în cauză.

Curtea de Apel Centru a constatat că instanța de fond a acordat o importanță excesivă anumitor înscrisuri, a analizat superficial alte probe relevante, nu a examinat materialul probator în ansamblu și nu a realizat coroborarea tuturor mijloacelor de probă existente la dosar.

În special, instanța de recurs a criticat faptul că unele acte procesuale au fost analizate detaliat, în timp ce alte mijloace de probă – inclusiv tabelul și lista mesajelor provenite de la operatorul PSB, precum și procesul-verbal privind consemnarea măsurilor speciale de investigații – au fost supuse unei examinări sumare, fără o apreciere circumstanțiată și coroborată.

Potrivit Curții de Apel, instanța de fond avea obligația de a examina probele în mod complet, obiectiv și multilateral, iar omiterea acestei obligații a afectat legalitatea hotărârii pronunțate.

2.2. Concluzii pripite privind lipsa vinovăției

Colegiul penal a apreciat că soluția instanței de fond privind lipsa vinovăției contestatarei a fost una pripită și eronată. Instanța de recurs a reținut că concluziile privind inexistența contravenției nu rezultau din analiza integrală a probelor, materialul probator administrat de agentul constator nu a fost cercetat suficient iar anumite circumstanțe relevante pentru stabilirea vinovăției au rămas neelucidate.

Curtea de Apel a subliniat că hotărârea instanței de fond nu conținea o analiză convingătoare care să justifice concluzia privind lipsa faptei contravenționale, în condițiile existenței unor probe care necesitau o examinare aprofundată.

2.3. Neglijarea valorii probante a procesului-verbal contravențional

O altă eroare importantă identificată de instanța de recurs a vizat lipsa unei aprecieri corespunzătoare a procesului-verbal cu privire la contravenție.

Curtea de Apel Centru a reținut că instanța de fond a negat valoarea probatorie a procesului-verbal, nu a justificat suficient motivele pentru anularea acestuia și a ignorat dispozițiile art. 425 alin. (2) Cod contravențional.

Instanța de recurs a reiterat că procesul-verbal constituie un mijloc de probă care trebuie analizat atât separat, cât și în coroborare cu celelalte probe administrate în cauză. În lipsa unor motive clare și legale de nulitate sau nelegalitate, anularea acestuia este contrară normelor procesuale aplicabile.

2.4. Lipsa temeiurilor legale pentru anularea procesului-verbal

Curtea de Apel Centru a constatat că instanța de fond a dispus anularea procesului-verbal contravențional fără a indica temeiurile expres prevăzute de lege.

În special, instanța de recurs a reținut că, hotărârea contestată nu făcea referire la circumstanțele prevăzute de art. 445 Cod contravențional, nu au fost identificate vicii procedurale esențiale care să atragă nulitatea actului iar soluția pronunțată nu era întemeiată nici în fapt, nici în drept.

Curtea de Apel a accentuat că anularea procesului-verbal contravențional trebuie să se bazeze exclusiv pe motive legale clare și argumentate, iar simpla apreciere subiectivă a insuficienței probelor nu poate constitui, prin ea însăși, un temei suficient pentru anularea actului constatator.

2.5. Examinarea superficială a cauzei

Instanța de recurs a concluzionat că instanța de fond a examinat cauza superficial și incomplet, fără a stabili toate circumstanțele esențiale pentru justa soluționare a litigiului contravențional.

Potrivit Curții de Apel, nu au fost elucidate pe deplin împrejurările relevante ale cauzei, probele existente la dosar nu au fost analizate complet și obiectiv iar anumite aspecte importante pentru stabilirea situației de fapt au rămas neverificate.

Colegiul penal a subliniat că asemenea deficiențe împiedică pronunțarea unei hotărâri legale și motivate și fac imposibilă examinarea cauzei în fond de către instanța de recurs, fără remiterea dosarului spre rejudecare.

2.6. Încălcarea normelor procedurale și a dreptului la un proces echitabil

Curtea de Apel Centru a constatat că erorile admise de instanța de fond au generat încălcarea normelor dreptului procedural și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Instanța de recurs a făcut referire la jurisprudența Curtea Europeană a Drepturilor Omului, subliniind obligația instanțelor naționale de a pronunța hotărâri motivate și de a răspunde argumentelor esențiale invocate de părți.

În acest sens, s-a reținut că, hotărârea instanței de fond nu conținea o motivare suficientă, nu au fost analizate explicit toate susținerile relevante și nu a fost asigurat standardul unei examinări efective și echitabile a cauzei.

Curtea de Apel a apreciat că aceste încălcări constituie motive suficiente pentru casarea hotărârii atacate și remiterea cauzei spre rejudecare într-un alt complet de judecată.

În concluzie, Curtea de Apel Centru a constatat că hotărârea instanței de fond a fost adoptată cu încălcarea principiilor examinării complete, obiective și motivate a cauzei contravenționale.

Casarea hotărârii a fost determinată, în principal, de:

- aprecierea defectuoasă a probelor;
- ignorarea valorii probante a procesului-verbal contravențional;
- lipsa temeiurilor legale pentru anularea actului constatare;
- examinarea superficială a circumstanțelor relevante;
- încălcarea garanțiilor procesului echitabil.

Instanța de recurs a reiterat necesitatea ca, la rejudecarea cauzei, instanța de fond să examineze complet toate probele administrate și să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual-contravenționale și cu standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Analiza practicii judiciare aferente controlului judiciar al cauzelor privind contravenția prevăzută de art. 47¹ Cod contravențional – coruperea electorală pasivă – relevă faptul că această categorie de litigii prezintă un grad sporit de complexitate juridică și procedurală, determinat atât de specificul fenomenului electoral, cât și de necesitatea respectării standardelor unui proces echitabil.

Datele statistice analizate demonstrează existența unui număr semnificativ de contestații admise de instanță, respectiv 126 din 158 de cauze examinate, ceea ce constituie aproximativ 79,75% din totalul cauzelor. Această situație evidențiază multiple deficiențe în activitatea de constatare și documentare a faptelor contravenționale de către agenții constatare, inclusiv sub aspectul respectării normelor procedurale, administrării și aprecierii probelor, precum și al calificării juridice a faptelor.

Totodată, analiza cauzelor examinate relevă existența unor dificultăți practice privind aplicarea uniformă a dispozițiilor art. 47¹ Cod contravențional, în special în ceea ce privește:

- stabilirea existenței tuturor elementelor constitutive ale contravenției;
- delimitarea faptelor contravenționale de alte forme de influențare electorală;
- aprecierea suficienței și legalității probatoriului administrat;
- respectarea garanțiilor procesuale ale participanților la procedură.

Practica judiciară relevă că cele mai frecvente motive de admitere a contestațiilor au vizat:

- întocmirea defectuoasă a proceselor-verbale contravenționale;
- administrarea incompletă sau insuficientă a probelor;
- descrierea lacunară a circumstanțelor de fapt;
- neasigurarea deplină a dreptului la apărare;
- încălcarea cerințelor procedurale imperative prevăzute de legislația contravențională.

În același timp, soluțiile de respingere a contestațiilor demonstrează că, în cauzele în care actele contestate au fost întocmite cu respectarea cerințelor legale și au fost susținute de un probatoriu suficient și pertinent, instanța a menținut sancțiunile aplicate, confirmând existența elementelor constitutive ale contravenției și legalitatea actelor emise de agenții constatatori.

Analiza hotărârilor casate de instanța de recurs relevă faptul că principalele erori constatate au vizat aprecierea selectivă a probelor, motivarea insuficientă a hotărârilor și examinarea incompletă a circumstanțelor relevante ale cauzei. Curtea de Apel Centru a accentuat necesitatea respectării standardelor prevăzute de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, subliniind obligația instanței de a asigura o examinare completă, obiectivă și motivată a cauzelor contravenționale.

Totodată, raportul evidențiază că respectarea termenelor procedurale și a exigențelor privind transmiterea completă a materialelor dosarului contravențional reprezintă elemente esențiale pentru eficiența controlului judiciar și pentru garantarea dreptului la un proces echitabil.

În ansamblu, analiza practicii judiciare demonstrează necesitatea consolidării mecanismelor de aplicare a legislației contravenționale în materia corupției electorale pasive, uniformizării practicii judiciare și sporirii nivelului de pregătire profesională a autorităților implicate în constatarea și examinarea acestor categorii de cauze.

Prin urmare, în baza celor expuse,

se propune:

1. A aduce la cunoștință prezentul raport cu anexă judecătorilor Judecătoriei Chișinău, specializați în materie penală.
2. A plasa prezentul raport pe pagina web a Judecătoriei Chișinău.

Coordonat: Șefa Direcției generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul,
Jurminski Natalia

Executat: Șefa interimară a Secției generalizare și sistematizare a practicii judiciare,
Nica Irina